

IMF:N LAUSUNTO SUOMEN TALOUESTA PITÄÄ SISÄLLÄÄN YLLÄTTÄVIÄ HAVAINTOJA PANKKISEKTORIN TILASTA – FINANSSIALA EI NÄE ASIAA SAMALLA TAVALLA

Jussi Kettunen

21.11.2022

Sisällysluettelo

1	IMF:n lausunto Suomen taloudesta pitää sisällään yllättäviä havaintoja pankkisektorin tilasta.....	2
2	Sitova maksuvalmiusvaade paikkaa finanssikriisin aikana ilmenneitä puutteita sääntelyssä ja valvonnassa.....	2
3	Suomalaispankkien maksuvalmius on vahva ja säilynyt hyvällä tasolla koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan ajan.....	3
4	Pankit ovat aktiivisesti pitäneet huolta maksuvalmiudestaan ja varainhankinnastaan	4

IMF:n lausunto Suomen taloudesta pitää sisällään yllättäviä havaintoja pankkisektorin tilasta – Finanssiala ei näe asiaa samalla tavalla

1 IMF:n lausunto Suomen taloudesta pitää sisällään yllättäviä havaintoja pankkisektorin tilasta

Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) Suomessa vierailut asiantuntijaryhmä antoi 17.11.2022 lausuntonsa Suomen talouden tilasta ja rahoitussektorin vakaudesta. Kyseessä on IMF:n neljännen sopimusartiklan mukainen maa-arviointi, joka suoritetaan vuosittain. Lausunto perustuu keskusteluihin, joita IMF:n asiantuntijat ovat käyneet suomalaisten viranomaisten, työmarkkinaosapuolten, yksityisten rahoituslaitosten, tutkimuslaitosten ja muiden tahojen, kuten esimerkiksi Finanssiala ry:n (FA) kanssa.

Lausunnossa arvioidaan Suomen talouden lisäksi rahoitusvakautta ja pankkijärjestelmän tilaa. Lausunnon mukaan Suomen pankkijärjestelmä on yleisesti ottaen kestävä, sillä se on hyvin pääomitettu ja sen toiminta on kannattavaa. Huomioitavaa on, että pankkijärjestelmän häiriönsietokykyä on koeteltu säännöllisesti viime vuosina. Eräs lähiaikojen esimerkki luottamuksesta Suomen pankkijärjestelmään on, että suomalaisten pankkien varainhankinta ei kallistunut Venäjän aloittaman hyökkäyssodan puhjettua ja yleisen epävarmuuden lisääntyttyä.¹ Pankkijärjestelmän häiriönsietokyky on siten IMF:n lausuman mukaisesti hyvällä tasolla kohtaamaan ulkoisia shokkeja.²

Vahvan kriisinsietokyvyn lisäksi lausunnossa mainitaan myös monia viranomaisten aiemmin esille nostamia pankkisektorin haavoittuvuustekijöitä. Yhtenä haavoittuvuustekijänä nähdään pankkien maksuvalmius ja sen riippuvuus lyhytaikaisesta markkinarahoituksesta. IMF:n mukaan globaalien rahoitusolojen kiristyminen voi vaikuttaa lyhytaikaisen markkinarahoituksen saatavuuteen ja siten vaikeuttaa pankkien varainhankintaa. Johtopäätöksenä IMF toteaa, että pankkien on entisestään vahvistettava maksuvalmiuspuskureitaan.

2 Sitova maksuvalmiusvaade paikkaa finanssikriisin aikana ilmenneitä puutteita sääntelyssä ja valvonnassa

IMF:n johtopäätöstä voi pitää yllättävänä ottaen huomioon finanssikriisin jälkeen luodun uuden sääntelyn, joka kohdistuu pankkien maksuvalmiuteen sekä asettaa vaateita pankkien varainhankinnalle. Voimassa olevan sitovan maksuvalmiusvaatimuksen (LCR, Liquidity coverage ratio) myötä pankkien riippuvuutta lyhytaikaisesta markkinarahoituksesta ja keskuspankkien tarjoamasta likviditeetistä on vähennetty. Samalla on parannettu niiden kykyä toipua äkillisistä maksuvalmiushäiriöistä.³

Sitovan maksuvalmiusvaatimuksen tarkoituksena on taata, että luottolaitoksella on riittävästi maksuvalmiuspuskuriin sisällytettäviä korkealaatuisia likvidejä varoja likviditeetin nettoulosvirtausten kattamiseen 30 päivän aikana. Tämän ns. stressikauden aikana luottolaitoksen olisi voitava muuntaa likvidit varansa nopeasti käteiseksi joutumatta turvautumaan keskuspankin tarjoamaan likviditeettiin tai julkisiin varoihin.

¹ <https://www.eurojatalous.fi/fi/kuviot/graafi/suomalaisten-pankkien-varainhankinta-ei-kallistunut-sodan-puhjettua/>

² <https://www.suomenpankki.fi/globalassets/fi/media-ja-julkaisut/tiedotteet/documents/finland---2022--concluding-statement.pdf>

³ <https://www.bis.org/fsi/fsisummaries/lcr.htm>

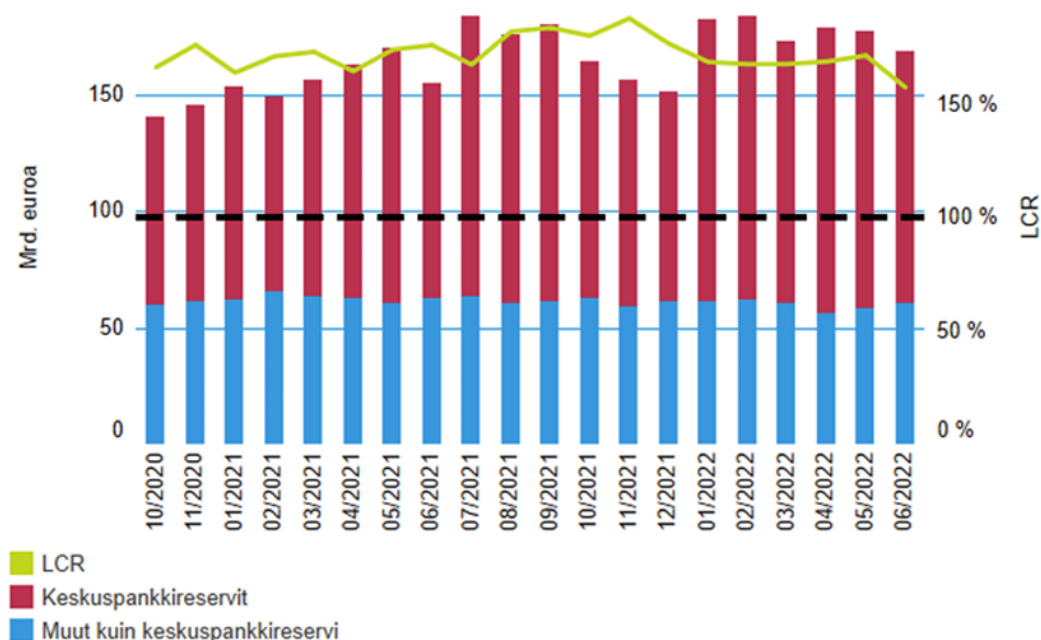
Maksuvalmiusvaade sisältää myös erillisen ehdon tilanteessa, jossa pankin maksuvalmius heikkenee. Jos maksuvalmiutta kuvaava mittari on heikentynyt tai todennäköisesti heikkenee alle sallitun tason, luottolaitosten on noudatettava asetuksessa säädettyjä erityisvaatimuksia, joiden mukaan sen on palautettava maksuvalmiutensa mahdollisimman pian vähimmäistasolle.

3 Suomalaispankkien maksuvalmius on vahva ja säilynyt hyvällä tasolla koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan ajan

IMF:n huolta suomalaispankkien maksuvalmiudesta voidaan pitää erikoisena, kun havainto suhteutetaan kiristyneeseen sääntelyyn sekä saatavilla oleviin tietoihin pankkien maksuvalmiudesta. Havaintoa kannattaakin peilata esimerkiksi pankkeja valvovan Finanssivalvonnan syyskuussa julkaisemaan analyysiin. Sen mukaan suomalaispankkien maksuvalmius on vahva⁴. Pankeilla on siten riittävästi likvidejä varoja kattamaan tilanne, jossa asiakkaiden tarve nostaa käteistä sekä myönnettyjä nostamattomia luottoja kasvaa voimakkaasti.

Finanssivalvonta arvioi, että Suomen pankkisektori täyttää edelleen hyvällä marginaalilla edellä mainitun LCR-vaatimuksen. Pankkien yhteenlaskettu LCR-suhdeluku oli kesäkuun 2022 lopussa 158 %, kun vaatimus on 100 %. Suhdeluku on pysytellyt EU-alueen keskimääräisen LCR-luvun tuntumassa (03/2022: 168 %). Yhteensä suomalaispankeilla oli LCR-vaatimuksen ylittävää ylimääräistä likviditeettiä kesäkuun lopussa 63 mrd. euroa. Finanssivalvonta totesi raportissaan myös, että suurimmalla osasta pankeista olisi mahdollisuus maksaa takaisin tulevien vuosien aikana erääntyvät EKP:n pitkäaikaiset luotot (ns. TLTRO-järjestelyt) nykyisillä ylimääräisillä likviditeettipuskureilla.

Kuvio 1: Suomen pankkisektorin LCR-suhde ja likvidit varat

lähde: Finanssivalvonta

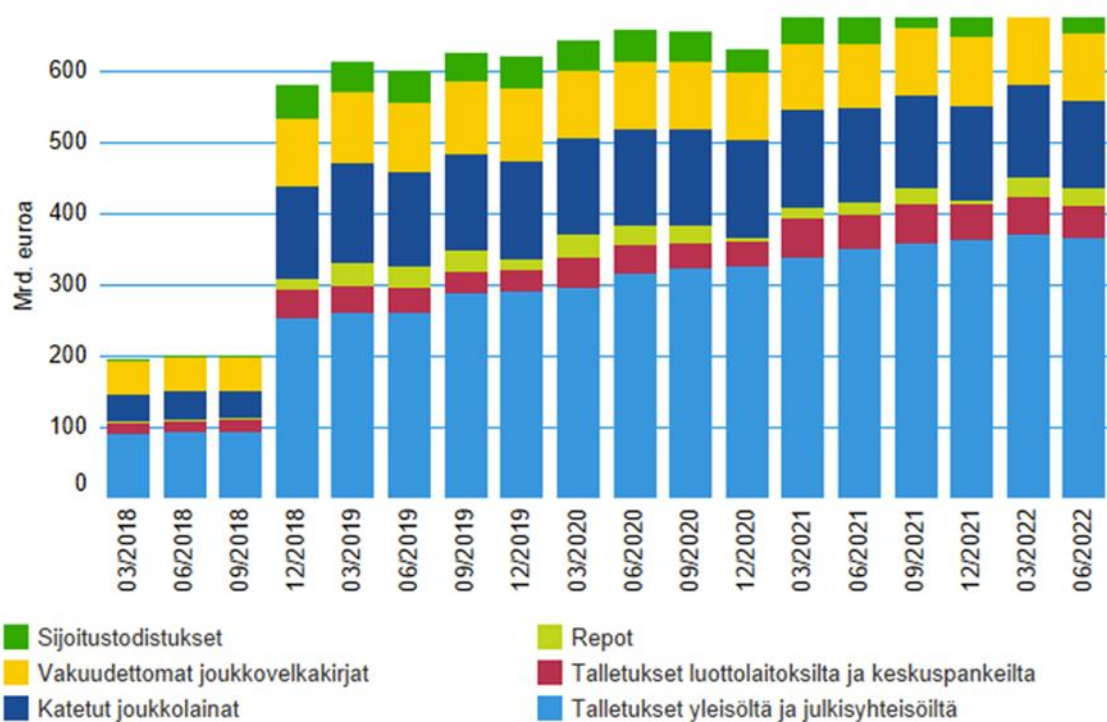
⁴ <https://helda.helsinki.fi/bof/bitstream/handle/123456789/18520/Pankkisektori-Q2-2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hyvän LCR-suhdeluvun lisäksi Suomen pankkisektorin vahvuutena on Finanssivalvonnan mukaan LCR-vaatimuksen täyttämiseen kelpaavien likvidien varojen hyvä laatu. Varoista peräti 98 prosenttia koostuu kaikkein likvideimmistä eristä kuten keskuspankkireserveistä. Vahvat ja hyvänlaatuiset reservit tuovat turvaa, jos markkinarahoituksen saatavuus äkillisesti vaikeutuu.

4 Pankit ovat aktiivisesti pitäneet huolta maksuvalmiudestaan ja varainhankinnastaan

Suomalaiset pankit ovat olleet aktiivisia ja pitäneet hyvää huolta varainhankinnastaan koronapandemian aikana. Riippuvuutta lyhytaikaisesta markkinarahoituksesta on vähennetty entisestään korvaamalla varainhankintaa pitkäaikaisilla ja vakailta järjestelyillä. Pankkien aktiivisuudesta hyvä esimerkki on em. EKP:n TLTRO-operaatioiden hyödyntäminen koronapandemian aikana. Ne ovat operaatioita, joiden kautta pankit ovat voineet hankkia keskuspankkirahaa vakuuksia vastaan ja siten täydentää varainhankintaansa ja käytettävissä olevaa rahoitustaan.⁵

Kuvio 2: Suomen pankkisektorin varainhankinnan rakenne

lähde: Finanssivalvonta

Operaatioiden tavoitteena on ollut kannustaa pankkeja luotonannon lisäämiseen yksityiselle sektorille ja vahvistaa pankkien likvideettiasemaa. Vuoden 2021 lopulla Suomen pankkisektori oli hakenut ohjelman kautta rahoitusta n. 36 miljardin euron edestä, joka on ennätyssumma. Edullinen keskuspankkirahoitus onkin vähentänyt mm. pankkien joukkovelkakirjarahoitusten tarvetta.⁶

Tätä taustaa vasten IMF:n suositusta, jonka mukaan pankkien tulisi edelleen vahvistaa maksuvalmiuspuskureitaan, voidaan pitää yllättävänä ja liian pitkälle vietyä.

⁵ <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omo/pdf/TLTRO3-calendar-2021.en.pdf>

⁶ https://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?SERIES_KEY=123.ILM.M.FI.N.A050200.U2.EUR

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11-13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

